

ВАРИАНТНО РЕШЕНИЕ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ СКОРОСТТА НА НАРАСТВАНЕ НА НАПРЕЖЕНИЕТО ВЪРХУ СИМИСТОРИ

доц.ктн.инж. Пенчо Венков Георгиев

ВМЕИ Габрово, 1994г

Практическото приложение на симисторите в структурата на пусковорегулиращите устройства способствува за повишаване на компактността и за намаляване на габаритите им. Включването на тези устройства в трифазни променливотокови вериги, чийто товар има активно - индуктивен характер с противоелектродвижещо напрежение, се ограничава главно поради недостатъчната сигурност в експлоатацията. Тя се дължи на по - малката максимално

допустима скорост на нарастване на напрежението $\left(\frac{du}{dt}\right)_{\text{макс доп}}$, приложено върху отдаления симистор. Превишаването на

$\left|\frac{du}{dt}\right| > \left(\frac{du}{dt}\right)_{\text{макс доп}}$ привежда симистора в проводящо състояние дори и при отсъствие на отпушващ сигнал към управляващата му верига. Очевидно това явление е недопустимо особено при реверсивни трифазни вериги, позволяващи захранване на консуматори с напрежение съответно с права и с обратна последователност. Типичен пример на такъв консуматор е трифазният асинхронен електродвигател, захранващ производствен механизъм, работещ в реверсивен повторно кратковременен режим с повищена честота на включванията в час.

Известно ограничаване на посоченото нежелано явление би могло да се постигне чрез предлаганите в [1] схемни решения. Те позволяват ограничаване на скоростта на нарастване на напрежението при сравнително точно изчисляване стойностите на съпротивлението R и кондензатора C, последователно свързани помежду си и паралелно скачени към силовите изводи на симистора, директно или чрез изправителни диоди, нац - често образуващи мостова схема.

онде R е съпротивление, а C е кондензатор. При изчислението на R и C за една група би се постигнала [2] - при еднотактни волни съществуващите динамичните параметри на симистора и транзистора. Във вид на формула и стойността на кондензатора C се определя с израза [2]:

$$C = \frac{R}{\omega^2} \cdot \frac{dt}{dt} \quad (1)$$

където

ω - адекватна индуктивност на товара, H - време на възникване на

точковото напрежение, U_{max} - максимална стойност на напрежението

възникващо при преминаването на тока чрез симистора, V и U_{dc} - средното

напрежението върху симистора, $V/\mu s$

и U_1 - $U_{\text{max}} * \sin(\omega t)$ - моментна стойност на напрежението върху симистора, V .

Стойността на R се определя с израза [2]:

или

принципна схема е представена на фиг.1. Схемата представлява едно активно стъпало, изградено от транзистор T_1 тип п - р - п и транзистор T_2 , тип р - п - р. Техните бази са свързани в обща точка заедно с краищата на съпротивленията R_1 , R_2 и на кондензатора C_1 . Колекторът на T_1 заедно с катода на диод D_2 и началата на R , R_1 и C_1 са свързани към единия силов извод A_1 (катод) на симистора. Вторият силов извод A_2 (анод) е свързан с началата на R_2 , R_e и C . Краищата пък на R , C и R_e заедно с емитера на T_2 и катода на D_1 са свързани в обща точка. При това анодът на D_2 е съединен с колектора на T_2 а анодът на D_1 - с емитера на T_1 .

От фигурата се вижда, че при прилагане на положителната полуувълна на напрежението u_1 , транзисторът T_1 ще започне да се отпушва под въздействието на базовия си ток i_{B1} , получен от съпротивително - капацитетния делител, образуван от входните съпротивления R_1 и R_2 и кондензатора C_1 , свързани по посочения начин. Отпусвайки се транзистор T_1 шунтира съпротивление R от R -групата и осъществява зареждане на кондензатор C . При това в началото на зареждане на C активното съпротивление R е малко, което способствува за отстраняване на началния скок на напрежението. По време на зареждане на C , експоненциално започва да намалява i_{B1} чрез R_2 , с което се намалява шунтиращото действие на T_1 . По такъв начин се постига намаляване на началната стръмност на фронта на приложеното напрежение и то експоненциално нараства до работната си стойност. Разреждането на C става през R_e .

При прилагане на отрицателната полуувълна действието е аналогично. Сега транзистор T_2 ще се отпушчи, ще шунтира съпротивлението R от RC групата и кондензаторът C започва да се зарежда като отново чрез R_1 въздействува на базисния ток i_{B2} на T_2 . По такъв начин съпротивлението R е променлива величина, зависеща от моментната стойност на u_1 .

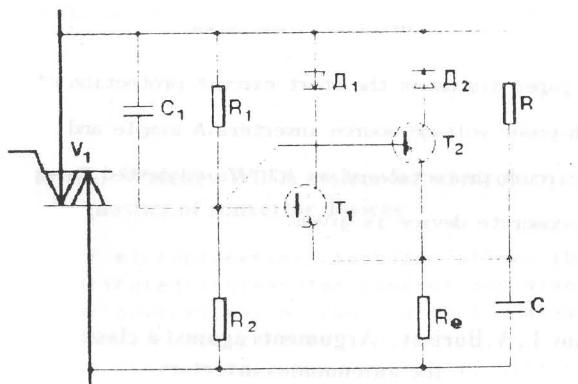
Предлаганото вариантно решение е експериментално изследвано в лабораторни условия в кат ЕТМЕ на ВМЕИ Габрово. Изследванията са проведени върху симистори KT207, KT784 и KT729, производство на фирма TESLA. Получените резултати показваха, че то притежава повишена надеждност и чувствителност при едновременно ограничаване на амплитудата и скоростта на напрежението върху симистора. Тези му предимства го правят преликимо в системите за реверсивни електrozадвижвания на

производствени механизми с различен работен режим и произволен характер на статичния съпротивителен момент

Разработката се осъществява благодарение финансирането от националния фонд Научни изследвания към МНО

ЛИТЕРАТУРА

1. Schonefeld R. Automatisierte Elektroantriebe. VEB Verlag Tehnik 1981
2. Георгиев П. В. "Ограничаване скоростта на нарастване на напрежението върху симисторни комутиращи устройства - Известия на ВМЕИ Габрово 1988, кн 2, том XIV

фиг 1